

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/42/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118215947
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8118215947.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Vílágiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobkyne: J. V., nar.: XX.XX.XXXX, Q. XXX, XXX XX Q., zastúpenej JUDr. Annou Drugdovou, advokátkou, Námestie slobody 25, 066 01 Humenné, proti žalovanému: E. V. V., X. XX, XXX XX M., E.: XX XXX XXX, zastúpenému JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, Mýtna 48, 811 07 Bratislava, o primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.324,86 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 13Csp/217/2018-101 z 06.05.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok v napadnutom zamietavom výroku nad sumu 700,-Eur.
- II. Vo zvyšnej časti napadnutého zamietavého výroku rozsudok mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 700,-Eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- III. Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prísudku s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom titulom primeraného finančného zadosťučinenia priznal žalobkyni proti žalovanému sumu 50,-Eur; druhým výrokom žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a tretím súvisiacim výrokom o trovách konania rozhodol tak, že ich plnou náhradou z prísudku zaviazal žalovaného.

2. Po citovaní ust. 3 ods. 1, ods. 5 zák. č. 250/2007Z.z., § 255 ods. 1, § 262 1 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že žalobkyňa sa podanou žalobou na žalovanom domáhala titulom primeraného finančného zadosťučinenia zaplata celkovo sumy 3.324,86Eur, opierajúc svoj nárok o v troch samostatných konaniach, v ktorých vystupovala v postavení žalovanej, konštatovaného porušenia jej spotrebiteľským práv žalovaným, ktorý v týchto konaniach vystupoval v postavení žalobcu. Vo všetkých troch konaniach bola žalobkyňa v postavení žalovanej zaviazaná na zaplataenie v prospech žalovaného v postavení žalobcu iba sumy rozdielu medzi ňou zaplataenou sumou a žalobami uplataenou sumou z dôvodu, že vo všetkých troch konaniach bol úver poskytnutý žalovaným žalobkyni vyhodnotený ako bezúročný a bezpoplatkov z dôvodu absencie zákonom predpísaných obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V konaní pod sp. zn. 17Csp/9/16 (pre absenciu rozpisu splátky a termínu konečnej splatnosti) rozdiel v jej prospech predstavoval sumu 274,04Eur, v konaní pod sp. zn. 29Csp/16/16 (neuveďenie predpokladov pre výpočet RPMN) sumu 991,48Eur a v konaní pod sp. zn. 14Csp/12/16 (pre absenciu rozpisu splátky, doby trvania zmluvy, termínu konečnej splatnosti a neuveďenie predpokladov pre výpočet RPMN) sumu 2.059,30Eur. Vzhľadom na to, že žalobkyňa

netvrdila, že by dodávateľa pred pôvodným súdnym konaním upozornila na vytkané nedostatky (porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. a osobitnými predpismi), so súdnym konaním má skúsenosti (celkovo viac ako 10 samostatných súdnych konaní), k požiadavke zadosťučinenia, ktoré je predmetom tohto súdneho konania, neuviedla žiadne negatívne dôsledky základného súdneho konania súvisiaceho s porušením práva zo strany dodávateľa v okolnostiach tohto prípadu na jej súkromný či spoločenský život, a ani to, že by od žalovaného ešte pred podaním svojej žaloby niečo neúspešne žiadala alebo reklamovala, mal za to, že žalobkyňa (zastúpená advokátom) netvrdila a nepreukázala také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia v ňou požadovanej výške 3.324,86 Eur. Bez jeho povšimnutia neostalo ani to, že dôvody, pre ktoré boli dotknuté úvery v základných konaniach považované za bezúročné a bez poplatkov by už podľa aktuálnych rozhodnutí NS SR neobstáli. Súčasne nemohol neprihliadnuť aj na to, že podanie žalôb zo strany dodávateľa v pôvodných konaniach bolo spôsobené aj tým, že žalobkyňa, napriek jej obrane o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov, ani v jednom prípade neuhradila pred súdnymi konaniami dodávateľovi resp. jeho právnomu nástupcovi ani len istinu poskytnutého úveru, na základe čoho si tento musel svoje nároky uplatňovať v súdnom konaní, v ktorom si napokon uplatnil a nechal objektívne posúdiť zo strany súdu aj ich príslušenstvo. Priznať tak za týchto okolností spotrebiteľovi primerané finančné zadosťučinenie v sankčnej výške sa mu vzhľadom na tieto okolnosti javilo aj ako zjavne nespravodlivé. Za primeranú výšku zadosťučinenia tak považoval základnú sumu maximálne 50,- Eur. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu, pričom výška trov bude vychádzať z prísudku.

3. Označený rozsudok čo do druhého zamietavého výroku včas podaným odvolaním napadla žalobkyňa, opierajúc sa o odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Odvolateľka mala za to, že v konaní bolo preukázané splnenie podmienok pre priznanie vyššieho primeraného finančného zadosťučinenia ako vo výške 50,-Eur, pretože bolo preukázané opakované porušenie práv toho istého spotrebiteľa, čo bolo konštatované súdnymi rozhodnutiami v troch pôvodných konaniach, išlo o stav právnej neistoty, ktorý trval dlhšiu dobu a tým, že aj po právoplatnosti skončení pôvodných konaní sa tento stav neskočil, vzhľadom na konanie žalovaného spočívajúceho v nesprávnom evidovaní uhradených splátok a zároveň počas celej tejto doby bola odvolateľka vystavená praktikám žalovaného, ktoré nie sú vždy v súlade so zákonom. Navrhla zmenu rozsudku spočívajúci v priznaní aj zvyšnej časti ňou uplatneného nároku na primerané finančné zadosťučinenie.

4. Protistrana sa ku podanému odvolaniu nevyjadřila.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je čiastočne dôvode.

6. Vzhľadom na odvolacie námietky žalobkyne zostala sporná iba výška primeraného finančného zadosťučinenia.

7. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované

voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

8. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

9. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadostučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

10. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadostučinenie tento je naplnený nielen vtedy, ak si spotrebiteľa uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, ale aj vtedy, ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

11. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie. Je potrebné si ozrejmiť, že bol to práve žalovaný (jeho právny predchodca), ktorý koncipoval obsah formulárových zmlúv o úveroch, ktoré v dôsledku zo strany žalobkyne namietanej absencie zákonom predpísaných obligatórnych náležitostí boli vyhodnotené ako bezúročné a bezpoplatkov.

12. V zásade bez ďalšieho je základ nároku na primerané finančné zadostučinenie daný, ak dodávateľ uplatňuje voči spotrebiteľovi právo zo zmlúv o úvere, ktoré v dôsledku absencie zo strany spotrebiteľa namietaných zákonom predpísaných náležitostí, sú následne vyhodnotené ako bezúročné a bezpoplatkov.

13. Pre priznanie práva na zadostučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinností v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadostučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022, sp. zn. 7 Cdo 92/2021).

14. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadostučinenia, vzal odvolací súd do úvahy aj to, že konanie žalovaného bolo spôsobilé negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry odvolateľky a potenciálne ohroziť jej sociálny či rodinný život. Zároveň zohľadnil aj postoj odvolateľky, ktorá sa aj napriek jej postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodla brániť svoje spotrebiteľské práva námietkou absencie obligatórnych náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere.

15. Odvolací súd je toho názoru, že je opodstatnené, aby spotrebiteľia poukazovali na nedostatky formulárových spotrebiteľských zmlúv a predišli tak bezdôvodným obohateniam dodávateľov a efektívne bránili svoje práva.

16. Pokiaľ ide o výšku finančného zadostučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval finančné plnenie na ktoré nemal nárok, vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť tu podanou žalobou.

17. Odvolací súd preto považoval za primeranú výšku primeraného finančného zadosťučinenia sumu 750,- Eur (súd prvej inštancie priznal sumu 50,-Eur, ktorú odvolací súd vo svojom rozhodnutí zohľadnil), a to aj s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktorá sa musela brániť tým, že poukazovala na nedostatky formulárových spotrebiteľských zmlúv a podala žalobu.

18. Odvolací súd je toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

19. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva námietkou absencie obligatórnych náležitostí spotrebiteľských zmlúv. Nie je snád ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní, a to bez ohľadu na počet živých vecí, v ktorých jednou zo strán je odvolateľka.

20. Vzhľadom na naratív tohto rozhodnutia boli splnené podmienky na postup podľa § 388 CSP a tomu zodpovedá aj výrok tohto rozsudku, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietavej časti zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni ešte sumu 700,-Eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšnej napadnutej zamietavej časti nad sumu 700,-Eur bol rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdený. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Preto na ďalšiu argumentáciu odvolateľky, zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

21. Pokiaľ ide o výrok o trovách celého konania. Zásada úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku (ku tomu pozri napr. KS TT, sp. zn. 10Co/191/2017, KS PO, sp. zn. 12Co/53/2018 a Veľký komentár CSP, C.H.Beck, str. 926). Preto o trovách celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP, § 262 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 CSP a celkom úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov celého konania proti neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu, no iba z prisúdenej sumy. O výške priznanej náhrady trov celého konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP..

22. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).